

**Till
Kommunstyrelsens ordförande samt
Ledamöterna i Socialnämnden
Strängnäs kommun**

Strängnäs 2002-05-05

Angående planerad gruppbostad i bostadsområdet Sjöviken

Socialnämnden beslutade 2000-12-05 att fyra alternativt fem lägenheter skulle byggas i en ny gruppbostad. När nu Riksbyggen skall bygga det nya bostadsområdet Sjöviken finns i planeringen ett gruppboende beläget i ett tvåvåningshus.

Till planeringen av detta boende finns ett antal referensgrupper knutna, däribland en referensgrupp med var sin representant från FUB (Föreningen utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna) samt FA (Föreningen autism).

Nämnda referensgrupp har haft två sammankomster med kommunens handläggare Berit Rydberg. Som väl insatta i den mångfasetterade problematik som våra funktionshindrade många gånger lever i, har vi också kunnat framföra våra åsikter; i just detta fall främst när det gäller det planerade boendets utformning.

Vår bestämda uppfattning, som också stöds av de riksorganisationer som vi representerar, är att antalet lägenheter inte skall överstiga fyra. Vi anser oss i detta ha stöd av propositionen till LSS (prop.1992/93:159) med remissinstansernas svar i anledning av lagförslaget, men även av personliga kontakter som vi tagit med Socialstyrelsen samt Länsstyrelsen. Främst grundar vi dock vår bestämda uppfattning på våra egna erfarenheter av funktionshindrade och deras behov.

Förutom att fyra lägenheter i ett gruppboende är vår principiella ståndpunkt, så skulle fem lägenheter i just detta särskilda boende innebära att lägenheterna skulle bli alltför små. Hela lägenheten, vid fem lägenheter, skulle omfatta 35,8 kvm. I den lägenhetsytan är även hall, duschrum med WC och klädkammare inräknad. **Den lägenhetsyta som blir kvar för kombinerat kök, matplats samt vardagsrum med sovplats är 21 kvm. !**

De sex begrepp som finns i LSS, även tagna av socialnämnden och som utgör grunden för kvalitet i ordinärt och särskilt boende för funktionshindrade i Strängnäs kommun är :

- I Valfrihet
- II Kontinuitet
- III Integritet
- IV Trygghet
- V Rätt till ett aktivt och meningsfullt liv
- VI Tillgänglighet

Om vi utgår från dessa sex begrepp – vad har man som funktionshindrad med behov av särskilt boende för valfrihet. Tyvärr idag ingen. Behovet av bostäder är större än utbudet, vilket för med sig att man, om man har behov av särskilt boende måste ta det man blir anvisad. Detta oberoende av om man anser bostaden för liten, belägen i ”fel” kommun del etc. *”Personer med funktionshinder skall ha samma möjlighet som andra att själva välja bostadsform”* (prop.)

Kontinuitet måste, förutom när det gäller kontakten med anhöriga/närstående och personal ("inriktningsmål . . .) även omfatta boendet. Boendet skall vara av den standard/storlek att man skall kunna bo kvar i sin lägenhet även om man ex skulle bli beroende av hjälpmedel eller om man redan är det, beroende av ytterligare hjälpmedel. Av samtal med Länsstyrelsen framgår att många kommuner gjort misstaget att bygga för litet, vilket i slutänden blivit väldigt kostsamt för kommunen. Enligt LSS har den som omfattas av lagen rätt till en bostad anpassad till den funktionshindrades behov. *"Olika former av hjälpmedel skall finnas för att öka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv"* – inriktningsmål för kommunen.

Integritet. För oss innebär integritet sett ur perspektivet boende bl.a .att man skall ha rätt till en avskild sovplats i sitt boende. I det förslag till planlösning som finns för projektet idag utgörs lägenheten av **ett enda rum** "möblerbart som mat- och vardagsrum med sovplats" samt innehållande köksdel med "hushållsspis, kylskåp med integrerat frysack. Diskbänk med vask och disklåda. Över- och underskåp, en lådhurts." Man skall alltså laga mat, sova, umgås med såväl nära och kära som personal och kunna utveckla / bibehålla ev fritidsaktiviteter på en yta av 21 kvm. Förmodligen måste man välja mellan kanske ett kärt piano och soffan som skall kunna bäddas ut om någon vill sova över. Sittplatser finns ju på sängen. Att man som ex student kan leva i ett sådant utrymme under en viss tid är en sak, men att tvingas bo, kanske ett helt liv, i ett litet rum är en helt annan sak.

"Ingen annan enskild faktor kan ha så stor betydelse för känslan av den egna identiteten som den egna bostaden. Det är i bostaden man normalt tillgodoser sina mest elementära behov och bostaden är för de flesta människor tillsammans med arbetet den plattform från vilken man skapar relationer med andra människor och deltar i samhällslivet. Många personer med omfattande funktionshinder tillbringar en stor del av sin dag i det egna hemmet. Därför är bostaden många gånger ännu mer betydelsefull för personer med funktionshinder än den är för icke funktionshindrade personer", (prop. 1992/93:159).

I de politiska inriktningsmålen kan vi läsa *"personalen är kompetent, delaktig och serviceinriktad"* - kanske det mest betydelsefulla för att man som funktionshindrad och i stor utsträckning helt beroende av denna personal, känner trygghet. Men skall man som personal orka vara denna "kompetenta, delaktiga och serviceinriktade" krävs också en bra arbetsmiljö. I "inriktningsmål . . ." läser vi *"antalet personal som ger stöd och service till den enskilde skall vara begränsat till så få personer som möjligt"*. Detta innebär följaktligen och även utifrån behovet av/ rätten till kontinuitet att en personal under många timmar kan komma att vistas med den boende i detta, som vi anser alldeles för trånga, utrymme. Ur arbetsmiljösynpunkt anser vi inte detta tillfredsställande, något som i förlängningen kan "drabba" den funktionshindrade.

Ur arbetsmiljösynpunkt måste även ses det faktum att en alltför liten bostadsyta kan bli väldigt arbetskrävande för personalen om den boende är beroende av rullstol, rullator eller andra gånghjälpmedel, särskilt anpassade stolar etc. Det kan även handla om att lyftanordning måste installeras, lägenheterna kommer att vara förberedda för taklift. Enligt Socialstyrelsens uppfattning "måste man alltid utgå ifrån den boendes behov - vet man inte vem hyresgästen blir måste man bygga så att boendet passar oavsett behov och grad av funktionshinder".

Vad avser tillgänglighet så kan vi i "inriktningsmål . . ." läsa *"bostaden och övriga utrymmen skall vara lämpliga för personer med funktionshinder."* Förutom ordentliga boendetrymmen så bör hygienutrymmet vara så stort att den som så önskar skall kunna sätta in ett badkar. För många stela kroppar eller för den synskadade som upplever det mesta genom att "känna", är möjligheten till bad oerhört viktig. Ej heller finns ju denna möjlighet till tempererat bad inom

kommunen. Bad som Thomasbadet är en omöjlighet med tanke på det kalla vattnat. Att få tillgång till det inom kommunen belägna badet på Löt är närmast omöjligt. Vad som erbjuds idag för exempelvis dem som finns inom den dagliga verksamheten (DC), är en timma då personalen på Löt har sin lunchrast och det efter att man fått remiss av läkare/sjukgymnast som styrker behovet av bad.

Detta är ett antal synpunkter på hur ett väl fungerande boende skulle kunna se ut. Många av dessa synpunkter har delgivits planeringssekreterare Berit Rydberg genom den referensgrupp som företräder FUB och FA. Våra synpunkter anser vi väl underbyggda, dels i förarbetena till lagen, dels i de av socialnämnden i Strängnäs kommun antagna "Inriktningsmål och kvalitetsmål för insatser till yngre funktionshindrade" – om inte dessa skall bli bara tomma ord. Detsamma gäller Strategiska planen där vi kan läsa

"Omsorgen om de funktionshindrade ska byggas ut så att boende och daglig verksamhet ger dem ett bra liv. Handikappomsorgen skall motsvara det faktiska behovet och upplevas ha en bra kvalitet av brukarna".

Då dessa brukare i många fall saknar en egen röst eller i varje fall inte kan göra sin röst hörd, anser vi som deras företrädare i "brukarorganisationerna" det vara vår uppgift att föra deras talan.

Då allt det vi försökt förmedla i referensgruppen sammanfattas i Berit Rydbergs förslag genom meningen "Intresseorganisationens referensgrupp anser att det skall vara maximalt 4 lägenheten i gruppboenden samt att lägenhetsytan skall vara större" vill vi genom denna skrivelse vidareutveckla hur vi diskuterat.

Då vi har en given totalyta måste, för att möjliggöra större lägenheter, antalet lägenheter begränsas till fyra. Fem lägenheter ger en för liten yta per lägenhet.

Många diskussioner har också förts med Berit Rydberg om antalet lägenheter, 4 eller 5, utifrån andra aspekter än de ovan redovisade. Våra organisationer, liksom ett antal ytterligare referenter anser 4 lägenheter vara det maximala i ett gruppboende. Så anser ex Socialstyrelsen (Prop.1992/93:159) "att riktmärket för antalet boende i en gruppboende hellre bör vara 3-4 än 4-6." Remissinstanser som FUB och HCK ansåg "att antalet boende i sådan bostad (gruppboende) inte bör överstiga fyra och att gruppen i ibland bör vara ännu mindre för utvecklingsstörda."

Viktigt i planering av gruppboenden för yngre funktionshindrade är också att man inte utgår ifrån hur man bygger äldreboenden, en risk som man även tar upp i förarbetena till LSS där Boverket framhåller "att den kravnivå som gäller för åldersdementa inte bör tillämpas för andra grupper."

Handikappinstitutet "ser en risk för att det kan byggas gruppboenden med en oacceptabelt låg standard."

Enligt de principer som vår Riksdag fastslagit skall :

- alla ha rätt till en bostad där friheten och integriteten är skyddad. De som behöver stöd, hjälp eller vård skall ha rätt att få detta i den egna bostaden. Vidare skall alla människor, oberoende av stöd- och vårdbehov, ha rätt till en bostad med god tillgänglighet och god standard i en miljö som ger förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Då anledningarna till varför vi i referensgruppen företrädande FUB och FA, anser att den planerade gruppboenden vid Sjöviken skall omfatta 4 lägenheter, inte framgår av det underlag

F U B Strängnäs
FÖRENINGEN FÖR UTVECKLINGSSTÖRDA
BARN, UNGDOMAR OCH VUXNA

som finns när socialnämnden skall fatta sitt beslut, har vi valt att på detta sätt framföra våra åsikter.

Vår förhoppning är att socialnämnden i sitt ställningstagande fattar ett beslut som på bästa sätt främjar det mål som socialnämnden beslutat om, att

- ”Omsorgen om de funktionshindrade ska byggas ut så att boende och daglig verksamhet ger dem ett bra liv. Handikappomsorgen skall motsvara det faktiska behovet och upplevas ha en bra kvalitet av brukarna.”

FUB Strängnäs

FA Sörmland

Ewa Hallberg
Malmby Granhällsv. 1
645 94 Strängnäs
0152-255 24
eva.hallberg@mbox301.swipnet.se

Maud Husberg
Härad, Österby
645 91 Strängnäs
0152-703 68
husberg@swipnet.se